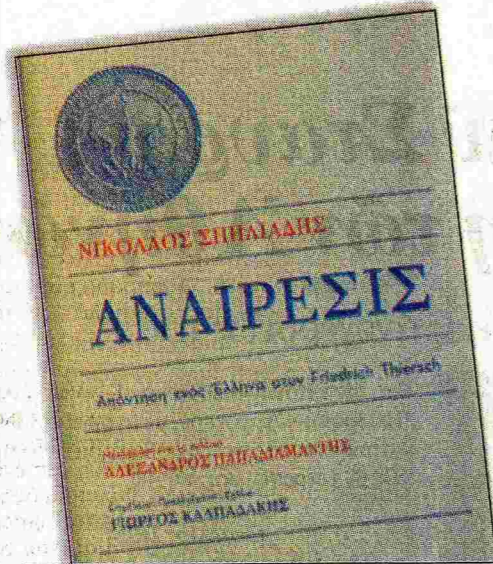

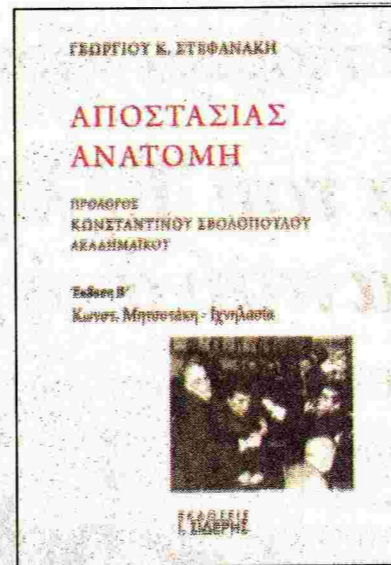
Κριτική - παρουσιάσεις: **Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου****Ι. Καποδίστριας**

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ πολύ προσφάτως ένα βιβλίο τό οποίο ανέμενε από πολλά έτη ή κοινότης τών ιστορικών του Νεωτέρου Έλληνισμού. Πρόκειται γιά τήν μελέτη του **Νικολάου Σπηλιάδου, 'Αναίρεσις, 'Απάντηση ενός Έλληνα στον Friedrich Thiersch** (μτφρ. από τά γαλλικά **Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης**, έπιμ.-προλεγόμενα-σχόλια **Γιώργος Καπαδάκης**, έκδ. **Ποταμός**, σελ. 510, ευρώ 30). Δέν είναι όμως μόνον ή κοινότης τών ιστορικών που τό ανέμενε αλλά και ή κοινότης τών φιλολόγων που τό καλοδέχθηκε, καθώς είναι μία ακόμη άγνωστη και άμελέτητη μετάφρασις από τά γαλλικά του Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη. Η παπαδιαμαντική καθαρεύουσα είναι από μόνη της μία μεγάλη απόλαυσις γιά τόν άναγνώστη.

Τό κείμενο έχει όλην τήν ποιότητα του λόγου του Σκιαθίτου κορυφαίου λογοτέχνη χωρίς νά παρουσιάξη ιδιοτυπίες λεκτικές που θά έξέινζαν, καθώς τό μεταφραζόμενο είναι άμωγώς ιστορικό κείμενο. Είναι -έν τή αληθεία- ένα κείμενο πολεμικής, γραμμένο μετά τόν θάνατο του Καποδίστρια από τόν στενότερο συνεργάτη τούτου Νικόλαο Σπηλιάδη (Τρίπολις 1785-Ναύπλιο 1862) γιά νά αντικρούση τό δίτομο βιβλίο του Γερμανού καθηγητού Ειρηναίου Θειρσίου (Friedrich Thiersch, 1784-1860) υπό τόν τίτλο (σέ νεοελληνική μετάφραση) **Η Ελλάδα του Καποδίστρια**. Στο βιβλίο αυτό ο Θειρσίος (ο έξελληνισμός του όνόματός του είναι δικός του) άνεδείκνυε τά προβλήματα της Ελλάδος και άπεδοκίμαζε τόν Καποδίστρια ως άνεπαρκή και συχνά δικτατορικό, δοθέντος ότι είχε συνδεθή φίλικά ο ίδιος με τήν πλευρά τών Κωλέττη-Κουντουριώτη-Μαυροκορδάτου. Ο Σπηλιάδης, πιστός στον νεκρό πλέον Κυβερνήτη, συνέθεσε όχι μόνον τά πεντάτομα άπομνημονεύματά του αλλά και ένα κείμενο στην γαλλική (που παρέμεινε άνέκδοτο) γιά νά άντικρούση τόν Θειρσίο. Τό κείμενο έγράφη μεταξύ 1836 και 1838 και τό μετέφρασε ο Παπαδιαμάντης κατά τό 1903 βάσει του πρωτοτύπου που έφυλάσσετο ως φαίνεται εις χείρας Γιάννη Βλαχογιάννη. Είναι ένα δυναμικό κείμενο που άντρέπει τούς καταδικαστικούς χαρακτηρισμούς του Θειρσίου και άναδεικνύει γιά μία ακόμη φορά τό τεράστιο έργο του Καποδίστρια.

ΕΝ ΟΨΕΙ τής επίσημου διαλύσεως της Βουλής κατά τήν προσεχή έβδομάδα και τών έκλογών μετά τό τέλος τών Πανελλαδικών Έξετάσεων και πριν από τά...μπάνια του λαού, ίδού που ή Άθήνα, αλλά και όλη ή Έλλάς παραμένει σέ προεκλογικό κλίμα, σέ βαθμό που διακωμωδοϋν στο διαδίκτυο ότι τό καλοκαίρι έφέτος, είτε θά ψηφίζουμε είτε θά άνεβοκατεβάζουμε από τό πατάρι τά...μόλλινα λόγω του καιρού!

- **Γεώργιος Κ. Στεφανάκης, 'Αποστασίας άνατομή. Κωνστ. Μητσοτάκη-Τριηλισία** (έκδ. **Ι. Σιδέρης**, σελ. 288, ευρώ 17). Τό βιβλίο έχει και πρόλογο του άκαδημαϊκού **κ. Κωνστ. Σβολόπουλου**. Άποτελεί β' έκδοση συμπληρωμένη και έμπλουτισμένη του μελετήματος του συγγραφέως που έκυκλοφόρησε άρχικώς κατά τό 2016. Η νέα έκδοσις περιλαμβάνει άπαντήσεις του συγγραφέως, γνωστού δικηγόρου τών Άθηνών και παλαιού άρθρογράφου της «Εστίας» **κ. Γ. Κ. Στεφανάκη** προς τά βιβλία του τέως **Βασιλέως Κωνσταντίνου, Χωρίς τίτλο** και του **Κωνστ. Κ. Μητσοτάκη 'Ο Μητσοτάκης με τά δικά του λόγια**. Άντικείμενο διερευνήσεως είναι τό πρόβλημα της Άποστασίας του 1965 και οι συνέπειές του στην ελληνική πολιτική ζωή. Καί ο **κ. Στεφανάκης** προσεγγίζει αυτήν τήν στιγμή της πρόσφατης ιστορίας μας με περισκεψη και πολύ κριτικό πνεϋμα που έπιτρέπει τήν νηφαλία έκτίμηση γεγονότων που άπέχουν πλέον από έμάς υπέρ τό ήμισυ αιώνας και σχεδόν συνεχίζουν νά ρυθμίζουν τήν ζωή μας. Βαθύτατα δημοκρατικός και κοινοβουλευτικός ο **κ. Γ. Κ. Στεφανάκης** έξηγει και άναλύει τά γεγονότα και δίδει άπαντήσεις σέ ισχυρισμούς πρωταγωνιστών της έποχής που έγραψαν σχετικώς. Ηδη από τήν πρώτη έκδοση του βιβλίου, που περιείχε λιγότερα στοιχεία αλλά και έστερείτο του πλουσίου εικονογραφικού παραρτήματος που προσφέρεται τώρα, είχε καταστή προφανές ότι κανένα έπιχείρημα εκ τών προταθέντων και οϋδεμία τών θέσεων Στεφανάκη άνετράπη μετά στοιχείων υπό τών ένδιαφερομένων. Καί αυτό είναι πολύ σημαντικό, καθώς ή άποστασιοποίησις του από όσα έζησε ως νεαρός που εύρίσκετο κοντά στα πράγματα δέν τόν έπηρέασε. Η νομική κρίσις του, που είναι προφανής ακόμη και στον

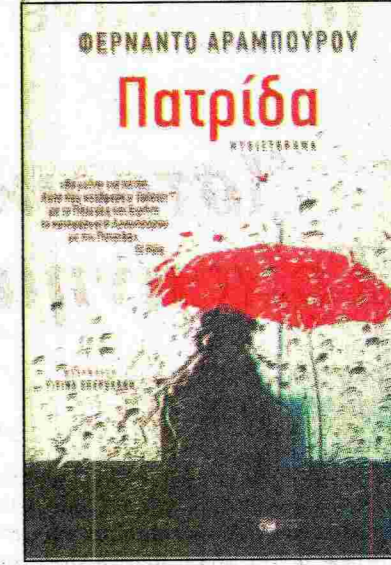
τρόπο γραφής του, δικάζει και άπνέμει τά του Καίσαρος τώ Καίσαρι. Πρέπει νά τονισθή ότι δέν είναι σύνθετες άνθρωποι που έζησαν γεγονότα, και μάλιστα πολύ κοντά στο έπίκεντρό τους, νά κατορθώνουν νά άποστασιοποιηθούν τόσο ώστε νά διακρίνουν τί πράγματι συνέβη και νά έπιμερίζουν ευθύνες. Έκείνο που δέν πρέπει έπίσης ποτέ νά λημονείται είναι ότι ένώπιον της Ιστορίας όλοι φέρουν ευθύνες... Τέλος δέ τό βιβλίο είναι και διδακτικό γιά τήν παρούσα συγκυρία, καθώς άναδεικνύει πόσο εύκολα τό κοινοβουλευτικό παιχνίδι είναι δυνατόν νά φθάση στα άκρα και νά παρασύρη τό καθεστώς σέ άνατροπή. Πάντοτε προς δεινές περιστάσεις.

- **Η Μικρασιατική Έκστρατεία του Κώστα Μισαηλίδη. Οι άνταποκρίσεις του από τό Μέτωπο, 1919-1922** (έκδ. **Έλληνικό Ίδρυμα Ιστορικών Μελετών - Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΣΗΕΑ**, σελ. 440, ευρώ 15). Τό βιβλίο αυτό έρχεται νά πλουτίση τίς γνώσεις μας γιά τήν Μικρασιατική Έκστρατεία όχι γιά κάποιο γεγονός τό όποιο τυχόν μάς έχει διαφύγει (έχουν πιά γραφή τόσα πολλά γιά τήν έποποιία αυτήν) αλλά γιάτί μάς προσφέρει άσπείρουσες σελίδες και βιώματα του λαμπρού δημοσιογράφου Κώστα Μισαηλίδη (Νικομήδεια Βιθυνίας 1883-Άθήνα Χριστούγεννα 1955). Τά κείμενα συνεκεντρώθηκαν κοπιωδώς από τίς διάφορες -δέκα συνολικώς- έφημερίδες τών όποιών ήταν άνταποκριτής ο Μι-

σαηλίδης. Μάλιστα, άς θυμίσουμε ότι ή δημοσιογραφική οικογένεια είχε και πεσόντες στην Μικρά Άσία, ένθ πολλοί εκ τών άνταποκριτών, μεταξύ τών όποιών και ο Μισαηλίδης έτιμήθησαν άκολούθως με μετάλλια πολεμικής άνδρείας. Ο Μισαηλίδης έτιμήθη τόσο με τόν Πολεμικό Σταυρό όσο και με τό μετάλλιο της Στρατιωτικής Αξίας, και τούτο διότι με τά κείμενά του ένέπνευσε και άνύψωσε τό φρόνημα του μαχομένου στρατού, ένθ ταυτοχρόνως «προεκινδύνευσε έν τοίς Πολεμικοίς Μετώποις». Τά κείμενα του Μικρασιάτη δημοσιογράφου, όπως και έκείνα τών συναδέλφων του και έπίσης Μικρασιατών Χρήστου Άγγελομάτη και Χρήστου Σολομωνίδη, αλλά και πολλών ακόμη, έπιτρέπουν νά διακρίνουμε και τό ένδοξο μέρος αυτής της στρατιωτικής περιπετειάς που σνήθως συγκαλύπτεται όλη από τό τραγικό τέλος της Καταστροφής της Σμύρνης. Όμως αυτό είναι πολύ άδικο. Είναι σαν νά θεωρούμε τήν Ναπολεόντειο Έποποιία μόνο μέσα από τόν φακό της Μάχης του Βατερλώ. Ο Μισαηλίδης διέσωσε και τόν ένθουσιασμό, και τήν θυσία και τόν πόνο και τίς κακουχίες, έδωσε έν τέλει τήν πλήρη εικόνα ένός πολέμου πολύ σημαντικού, όχι μόνον γιά τήν Ελλάδα και τήν Τουρκία αλλά και γιά τήν Ευρώπη και τήν Μέση Άνατολή.

- **Φερνάντο Άραμπουρού, Πατρίδα** (μτφρ. **Τιτίνα Σπερελάκη**, έκδ. **Πατάκη**, σελ. 718, ευρώ 22). Ο συγγραφέως

είναι Βάσκος, με σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Σαραγόσας και σήμερα κατοικεί στην Γερμανία. Η γλώσσα συγγραφής του είναι ή ισπανική και όχι ή βασκική. Τό βιβλίο του με τό όποιο τόν γνωρίζει γιά πρώτη φορά τό ελληνικό κοινό είναι θά λέγαμε έμβληματικό γιά τήν πορεία του και τήν στάση του έναντι του προβλήματος της άνεξαρτησίας ή έστω της άυτονομίας της Χώρας τών Βάσκων. Στο πλαίσιο πλοκής που έστιάζεται στις σχέσεις δύο οικογενειών με άντίθετη ιδεολογία που ζούν σέ χωριό κοντά στο Σάν Σεμπασιάν, τίθεται και διερευνώνται όλα τά ζητήματα που άφορούν στον άυτονομιστικό τρομοκρατικό άγώνα της ΕΤΑ μεταξύ τών άρχών της δεκαετίας του 1980 και του 2011, στην ειρήνευση που έπληθε κατά τό έτος έκείνο και τήν άπόφαση της πλειονοψηφίας τών Βάσκων νά ζήσουν ειρηνικά και φίλικά μαζί με τούς Ίσπανούς χωρίς πιά νά θρηνοϋν θύματα και από τίς δύο πλευρές και στην γενικότερη φιλοσοφία του τί ακριβώς σημαίνει πατρίδα στην σημερινή Ίσπανία αλλά τελικώς και σέ κάθε χώρα. Τό βιβλίο είναι και σκληρό και έντονα πολιτικό, χωρίς νά κάνει πολιτική προπαγάνδα έστω και μία στιγμή. Η πολιτικότητα προκύπτει από τήν άντιπαράθεση τών άντιλήψεων και τών θέσεων τών ήρώων της άφήρησεως που παίρνει τήν μορφή τοιχογραφίας. Καί τελικώς ή λύσις προέχεται μόνον από τήν συγχώρηση και όχι από τήν έπίσημη κήρυξη λήθης, κάτι που είναι μέν πολιτικό μέτρο, αλλά δέν μπορεί ποτέ νά διαγράψει τήν μνήμη τών ανθρώπων.

